

uheldige Forhold. Naar der altsaa tales om den økonomiske og finantielle Stilling i det Hele, som den ærede Minister omtalte, er det da ikke berettiget, at jeg f. Ex. omtaler Manglerne paa § 21, der vedrører hele Statsgeistlighedens Lønning og den største Del af Skolevæsenets Indtægter? Jeg synes, at det er berettiget at tale om den, og det forekommer mig ogsaa at være berettiget, naar jeg taler om Skattevæsenet i det Hele. Den ærede Formand maa jo erindre, at Skattevæsenet siden 1866 er blevet et politisk Forrettings- og spørgsmaal, saa at jeg ved denne Leilighed f. Ex. ogsaa kunde kaste det Spørgsmaal ind i Forhandlingen og have Ret til at gjøre det: Med hvad Ret Amtmændene fortolke vore Love om de Spißbessatte saaledes, at Godseiere kunne møde med deres Forpagtere og besætte det andet Thing.

Formanden (Krabbe): Der nævner det ærede Medlem et Exempel, om hvilket det kan siges aldeles bestemt, at det ligger udenfor Forhandlingen. Med Hensyn til de øvrige Bemærkninger kan jeg kun fremdeles bede det ærede Medlem at hjælpe mig med at holde Forhandlingen indenfor de Grændser, indenfor hvilke den bør holdes.

Sable: Jeg har nu gjort opmærksom paa denne Finantslovs Forskjellighed fra Statsregnskabet, der er 2 Millioner Nedgang saavel af Indtægt som Udgift. Det er det, der kaldes en ret tilfredsstillende Finantslov, skjøndt den trods det, at der mangler, hvad der skulde optages paa den, indeholder 2 Millioner mindre end det, som Statsregnskabet for 1877—78 udviser som bevilget. Jeg har oplyst, hvilke Afgifter der erlægges til Statsstemed udenfor, hvad der staaar paa Finantsloven, nemlig 10 Millioner Kr., og desuden de kommunale Afgifter, som tillige skulle til for at tilfredsstille Statsstemed. Jeg har altsaa oplyst, hvor store Afgifterne ere baade til Staten og til Kommunen, jeg skal nu til at omtale de Tiender, som staaar paa Finantsloven og gjøre opmærksom paa, hvorledes de komme tilstede. Vi have jo nogle Tiender paa Finantsloven, nemlig Bispstænderne. Komme disse Tiender tilstede her paa Finantsloven ved Hjælp af dem, som vi kalde de Spißbessatte her i Landet? Nei, de komme netop ikke frem derved, og det er naturligvis en gammel Skade; men denne gamle Skade kunde rettes, og da man skal tale om Finantsloven som et Overslag over Landets Indtægter, kommer jeg lige frem til at sige, at saa snart der skulde finde en saadan Nedgang Sted i vore Indtægter og Udgifter, at det var umuligt efter de nuværende Forhold for Landets vigtigste Erhvervsfildte at udholde Konkurrencen med Udlandet, saa kunde der være Spørgsmaal, om der ikke var Opfordring til at nedsætte Udgifterne for

Landbruget, og jeg vilde da foreslaa følgende Ordning. Der staaar i Grundloven, at Eiendommen kan ikke fordræ afftaet undtagen mod fuldstændig Erstatning, og hvor Almenvellet kræver det. Naar det nu er kundbart i Landet — og jeg vilde ønske, at de statistiske Oplysninger allerede havde givet Oplysning derom — at omtrent samtlige danske Landeieendomme i dette Aar ere gaaede ned med $\frac{1}{4}$ af deres Værdi i Handel og Wandel. (H. Hanssen: Det er ikke for høit!). Nei, det er ikke for høit, — og naar de alligevel skulle udrede de samme Afgifter som hidtil, hvor Mange tror man da ikke allerede have maattet forlade disse Landbrug, og hvor Mange kunne for Fremtiden, uagtet det er Landets vigtigste Erhvervsfildte, beholde dem? Er der da ikke al god Grund til at tænke paa at staae Midler til, at dette Landbrug kan udholde Konkurrencen med de omboende Lande? Da Tienden i det Hele taget er en uretfærdig Skat, saa er det en Grundsætning, som det vel var værdt at virke for, at ingen privat Mand og ingen offentlig Stiftelse er Tiendeieier, men at al Tiende gaar ind i Statskassen. Statskassen kan da efter Kapitelstarten aldeles regelmæssig afholde enhver Udgift baade til de offentlige Institutioner og til de Private, men ingen privat Mand maa ifølge Almenvellets Krav være Tiendeieier, leve af andre Mænds Slid og Slæb. Saa staaar det engang i Repræsentationens Magt at sige: Alle Tiender skulle afløses, Jorden skal være fri derfor, og saa staaar det atter i Repræsentationens Magt at sige: Det samme Skivvalent, som udkommer ved at ansætte Tienden efter Kapitelstarten, kunne vi ligne over det Hele; den Vi kunde der ogsaa. Jeg vil ikke tale om, hvad der staaar hen fra gammel Tid, og hvad der ser ud som ingen Ting i Sammenligning med de andre Indtægter, f. Ex. Samvælskassen og de andre Skatter, som staaar opførte under de direkte Afgifter, thi disse udgjøre jo Intet i Sammenligning med de indirekte. Jeg vilde ønske, at saadanne kunde ophæves. Der er nu iaar gjort Forsøg paa at lenpe Afgiften for Skibsfarten. Dertil vil jeg sige, som jo vel ogsaa Enhver veed, at vor Skibsfart paa Grund af de nedadgaende Tider befinder sig i en meget sørgelig Tilstand; den kan virkelig ikke bære de Afgifter, der hvile paa den, og man burde gjøre Alt for at fremme den, thi det er jo den næste Opgave for et agerbrugende Land som Danmark, der skal udføre Noget ad Søveien, at sørge for, at Skibsfarten er saa lidet tynget af Baand som muligt.

Jeg skal nu fremdrage nogle enkelte Punkter, da jeg efter Formandens Opfordring ikke her vil komme ind paa Spørgsmaalet om det kommunale Skattevæsen, som jeg dog nok haaber i denne Rigsdag at faae Leilighed til at lægge for paa en saadan Maade, at jeg ikke udsættes for at blive afbrudt. Til at tale herom vil jeg altsaa vælge en anden Leilighed, men derimod vil jeg her tale